

Vaikka Yhtyneet humanoidit ei olekaan enää mikään pieni, tuntematon kustantamo, siinä on kuitenkin jäljellä jotain siitä vuosikymmenen takaisesta alkuvoimasta, joka toimi liikkeellepanijana taistelussa omaperäisyyden ja taiteilijoiden vapauden puolesta. Ilmapiiri poikkeaa täysin esim. *Dragaud*-yhtiön steriileistä lasipalasteista.

Jean-Luc Fromental toimii humanoidien tuoreimman tuotteen, *Metal Hurlant Adventure*'n päätoimittajana. Lehti ilmestyy kerran kahdessa kuukaudessa ja sisältää pääasiassa seikkailusarjoja (kakosnumerossa mm. *Ted Benoitia*, *Domique Héta*, *Maxin* sotasarjaa, tietokonevideo-sarjakuvaa(?) sekä *Yves Chalandin* mainio 22-sivuinen *Freddy Lombard*-seikkailu.

Fromental on kiireinen mies, mutta ystävällisesti hän suostuu pieneen juttututkioon. Hän poltteele ohuita pikkusikareita ja elehtii käsillään hyvin ranskalaisittain, vaikka puhuukin englantia.

Les Humanoïdes Associés perustettiin kymmenisen vuotta sitten. Alkuunpanijoina olivat taiteilijat, joita kyllästytti *Pilote*-lehden koulukunnan edustama traditiolinen linja. Kyseessä oli siis eräänlainen vastaisku; haluttiin tehdä konservatiivisesta sarjakuvasta poikkeavaa vaihtoehtojuuttua. Yhtiön perustajina olivat ainakin *Dionnet*, *Druillet* ja *Moebius* (, joka

työskenteli kuitenkin myös *Dargaud*'lle tehden luutnantti *Blueberrystä* kertovaa lännensarjaa).

Seitsemän vuotta sitten yhtiö joutui taloudellisiin vaikeuksiin, mutta pelastui espanjalaisten ostettua yhtiön. Vielä nykyäänkin kustantamon kaikki lehdet (*Metal Hurlant*, *M.H.Aventure* ja *Rigolo!*) painetaan Espanjassa.

Nelisen vuotta sitten yhtiö laajeni ja alkoi toimia järjestyneemmin. Se julkaisee n. 60-80 albumia vuosittain. Fromentalin mukaan kustantamolla on muutamia huipputoimintia, joiden töitä myydään jopa 50 000 kpl/albumi. Näistä saatavilla voitolla yhtiö rahoittaa toimintansa. *Moebius*, *Chalandia*, *Gillonia* ja *Margerinia* ostetaan eniten.

Yritämme auttaa taiteilijoita kehittymään, vaikka heidän sarjakuvansa tuottaisivatkin vielä tappiota. Aloittelijoillekin on annettava mahdollisuus. Julkaisija ei kuitenkaan saa ohjelmoida piirtäjiä, vaikka tähän pystyisikin. Jokaisenhan on lopujen lopuksi itse luotava oma tyylinsä ja parannettava tekniikkaansa. Kustantaja voi toki auttaa suurta yleisöä tutustumaan taiteilijaan, mikä sekään ei tietenkään vielä takaa menestystä.

Fromental hymähtää. Esimerkkeinä hän mainitsee *Maxin*, *Eberonin* ja *Flochin* lisäksi Suomessa melko tuntemattoman *Arnon*, jonka hienovarainen viiva muistut-

taa hyvin paljon *Moebius*ksen tyyliä tämän *Jerry Cornelius*-tarinoissa. Arno on *Alexandro Jodorowskin* käsikirjoituksen pohjalta piirtänyt *Metal Hurlantiin* kiintoisaa fantasiasarjaa nimeltä *Le Prince Manchot*.

Nyttemmin kustantamo pyrkii löytämään yhä parempia käsikirjoituksia. *M.H.Aventure* on selvä osoitus tästä suuntauksesta. Käsikirjoituksilla vaaditaan nimenomaan kykyä kertoa tarinoita. Sarjakuva ei saisi olla pelkkää hurjaa visuaalista kokeilua, josta juoni unohtetaan kokonaan. Pyrkimys on ehkä perinteisempää sarjakuvaa kohti; kapinointi on vähentynyt. Ihmiset kaipaavat hyviä juttuja.

Albumituotanto mietityttää Fromentalia:

Ranskassa julkaistaan niin paljon albumia, että hirvittää. Suurin osa lehdissä julkaistuista sarjoista kootaan kovakantiseksi opuksiksi. Taiteilijalle tällainen käytäntö on tietysti antoisampi: albumi on persoonallisempi tuotos ja säilyy paremmin kuin kasa irtonumeroita.

Jokaisen kunnianhimoisen piirtäjän unelma onkin tehdä oma albumi. Tämä johtaa kuitenkin siihen, että markkinat pursuavat tekeleitä, jotka laskevat sarjakuvakirjojen tasoa. Albumien ja lehtien tuotanto pitäisikin saada tasapainoon.

Fromental innostuu vielä puhumaan sarjakuvataiteilijan suhteesta rahaan:

Tullessani bisnekseen mukaan yllätyin huomattavasti, ettei piirtäjä juurikaan laskeleminen valitessaan kustantajaa. Hän saattoi tuhertaa kopissaan tyytyväisenä vuosikautia saman yhtiön leivissä mieltimättä sen enempää palkkioitaan.

Nykyään tilanne on toinen: taiteilijoiden liikkuvuus on lisääntynyt. Suuret kustantajat houkuttelevat mehevillä syöteillä piirtäjiä, jotka ovat saavuttaneet lukijoiden suosion tai joiden otaksutaan menestyvän.

Suuntaus on ikävä ja vaarallinen etenkin pienille yhtiöille, jotka ottavat usein melkoisia riskejä auttaessaan aloittelevia taiteilijoita. Kun nämä vihdoin saavuttavat mainetta ja alkavat tuottaa muutakin kuin tappiota, superkustantamot saapuvat kähmimään voiton hedelmät...

Sarjakuvien julkaiseminen on kuitenkin vaikeutunut Ranskassa... byrokratian vitsaus hankaloittaa ja tekee asiat monimutkaisiksi... määräyksiä, ohjeita, kieltä... enää ei ole yhtä helppoa perustaa puotiikka ja alkaa painaa pienlehteä kuin ennen... ja sitten on se rahapula... ai, että Suomessakin?

Jean-Luc Fromental vetää viimeisiä haikuja sammuvasta sikaristaan, nousee ylös ja saattaa minut ystävällisesti ovelle. 17, rue de Monsigny — à bientôt!